

Megható percek az Új Kelettel

► December 28-án Izrael felé vettük az irányt az Ajvé, hétfői virtuális klubunkban. Az Új Kelet című közel-keleti magyar újság főszerkesztője, Vadász Éva és képszerkesztője, Salamon Sára volt a vendégünk. A lap múltjáról, jelenéről és a terveiről beszélgettünk velük, számos személyes emléket felelevenítve. Az online térben közel harmincan csatlakoztak hozzánk Szlovákiából, Magyarországról, Svájcban és a Szentföldről.

Májusban jelenik meg a 300. lapszámunk

Hihetetlenül hangzik, de májusban jelentős mérföldkőhöz, a 300. lapszámhoz érkezik a Hitközségi Híradó. Ebből az alkalomból szívesen megjelentetnénk olvasóink írásait, a lappal kapcsolatos visszaemlékezéseit. Folyamatosan várjuk cikkeiket a kile@menhaz.sk címre. ◀

Jubileumok éve következik

Az 1791-ben megalapított Komáromi Zsidó Hitközség 230. születésnapját ünnepli 2021-ben. Reményeink szerint a pandémia minél hamarabb alábbhagy és a Menház falai közt emlékezhetünk meg a jeles évfordulóról. Örömeinkre szolgál, hogy a Duna Menti Múzeum után Keszegh Béla, Komárom város polgármestere is megkereste közösségünket. Hamarosan sor kerülhet az első egyeztetésre a közös ünnepelés formáit illetően. ◀

Ajvé, hétfőnként

November végén indított programsorozatunk decemberben folytatódott. Hétfőnként 18 órától összegyűlünk a világhálón, hogy megvitassuk ügyes-bajos dolgainkat, tanuljunk közösen egy kicsit. Az elmúlt hetekben foglalkoztunk a zsidó weboldallal, a hagyományok és a tudományok kapcsolatával, Izraellel.

Csatlakozni az alábbi linken lehet online klubunkhoz:

<https://zoom.us/join/zoom/register/tj0of-usrzMrGt25h7GdqINFCmlXMGpDpKlP>

Minden érdeklődőt szeretettel várunk! ◀

Szerkesztői gondolatok

Meglepő, kellemes hír érkezett hánuka előtt. A Magyar Zsidó Kulturális Egyesület (MAZSIKE) elismerésben részesítette közösségün-

PASZTERNÁK ANDRÁS

ket. A hagyományosan az ünnep alkalmával kiosztott díjak közül a Zsidó Közösségért járó díjat kapta hitközségünk. A járványhelyzet miatt az átadásra online került sor. A Dohány utcai zsinagógában elhangzó beszédek, gyertyagyújtás után a laudációk és a kitüntetettekkel készült vilámlinterjúk következtek. A Komáromi Zsidó Hitközségben folyó munkát Róbert Péter (lapunk 3. oldalán) méltatta, a kile nevében Paszternák András mondott köszönetet, aki Dési János újságíróval beszélgetett a Menház múltjáról, jelenéről. Ez az elismerés mindazoknak szól, akik az elmúlt huszonnégy évben tettek a KZsH fennmaradásáért, eljöttek a városba, hogy oktassanak, imádkozzanak, zenével és irodalmi művekkel ápolják a hagyományokat, őrizzék és továbbadják a zsidó kultúrát. Ezekben a nehéz időkben, amikor szinte újra kell tanulnunk mindazt, amit a közösségépítésről gondoltunk az elmúlt évtizedekben, hatalmas erőt ad mindannyiunknak ez a díj. Köszönet a MAZSIKE-nek, mindazoknak, akiknek szerepük volt az odaítélésben!! ◀

Közösségi mozaik – kép(ek) a hitközség múltjából –

Forrás: forumszemle.eu

► L. Juhász Ilona: Emlékezés és emlékeztetés – A komáromi zsidóság emlékjelei című munkájában olvashatjuk: „A túlélők egyik legfontosabb kötelességüknek tartották, hogy emlékjelet állítsanak a holokauszt során elpusztított hitsorsosaiknak. Az 1947. július 30-án tartott ülésről készült jegyzőkönyv tanúsága szerint azonban a résztvevők nem képviseltek egységes álláspontot az emlékjelek ügyében... Az 1947. november 9-én tartott ülés jegyzőkönyvéből már megtudható, hogy két emléktábla készül: az egyiket a templomban, a másikat pedig a temetőben helyezik el. A két emlékjelet felavatására 1948. március 14-én került sor. Az egyiket a kis zsinagógában, a másikat pedig a temetőben, a ravalozóban helyezték el. Mindkét emlékjeletre csupán héber felirat került.”

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy

10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

Cím: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Faliújság rövid hírek

Kedves olvasóink! Pészach ünnepére ismét rendelhető macesz, maceszliszt és bor. Megrendeléseiket január 31-ig várjuk a KZSH titkárságán vagy elektronikusan, emailben a kile@menhaz.sk címen.

A HH-t, a Shalom klubot és a KZSH-t anonimitásukat kérő adományozók támogatják. Köszönjük!

Új könyvekkel bővült a Spitzer Béla Kiskönyvtár állománya, reméljük minél hamarabb fogadhatjuk olvasóinkat.

December hónapban a Komáromi Zsidó Hitközség bekapcsolódott a városi hajléktalanellátásba. A Kollár Zoltán által koordinált program keretében egy meghatározott napon hitközségünk állta a szétosztott meleg ebéd költségeit.

A KZSH és a zsblog.hu partnerségében meghirdetett hanukai fotópályázatra sok kép érkezett Magyarországról, Szlovákiából, Csehországból és a világ más részeiről. Az eredményekről februári számunkban olvashatnak.

Kérjük, a komáromi zsidó temetőben eltemetettek hozzátartozóit, hogy az ez évre esedékes sírgondozási díjat lehetőleg még a tavaszi munkák megkezdése előtt szíveskedjenek rendezni. A díjak nem változtak: 10 EUR/sír, dupla sírok esetén: 17 EUR/sír.

Támogatóink / naši sponzori:

„Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín“

Hitközségi Híradó – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja, alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő:** Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak:** Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő:** Saláth Richárd, **olvasószerkesztő:** Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomatás:** Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel.: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Zsidó Közösségért-díj 2020: Komáromi Zsidó Hitközség – Róbert Péter laudációja

Az 1791-ben alapított Komáromi Zsidó Hitközség, a vészkorszakot leszámítva, a rendszerváltás előtt is folyamatosan működő szervezet életében 1996-ban kezdődött új fejezet.

Ebben az évben két középiskolás fiatal Tamás és András, szüleik, a közösség vezetősége, munkatársai és tagjai aktív részvételével elkezdte újragondolni mindazt, ami a komáromi zsidó életet jellemezte az 1989-es változások után. Ekkortól fogadja rendszeresen látogatóit a Shalom Klub, ebben az esztendőben indul útjára a 294 hónapja megjelenő kétnyelvű Hitközségi Híradó, a kile lapja.

Az eltelt 24 esztendőben az eredetileg szegény emberek hajlékál szolgáló, 1896-ban épített Menház valóban Zsidó Kulturális és Közösségi Központtá vált. Hazai és külföldi pályázatok, támogatók és adományozók közreműködésével nemcsak a fa-

lak, a zsinagóga, a közösségi terek újultak meg, hanem koncertekkel, kiállításokkal, irodalmi estekkel, szabadegyetemekkel, konferenciákkal, pedagógus-továbbképzésekkel, nyílt napokkal, élményhétvégékkel, ifjúsági- és világtalálkozókkal élt tovább a zsidóság, hagyományaink, kultúránk a Duna és a Vág folyók találkozásánál.

A közösség 2000-ben hirdette meg Chalon – Ablak programját, melynek keretében szélesre tárta a Menház kapuit más felekezetek hívei előtt is, akik érdeklődnek vallásunk iránt. A Komáromi Napok, a Zsidó Kultúra Európai Napja alkalmából évente szervezett programok több ezer résztvevője kaphatott betekintést mindennapja-

inkba a zenén, az irodalmon, a művészeteken keresztül.

A kulturális élet felpezsdítése mellett fontos volt a tradíciók továbbvitele, a Nagyünnepek, sabeszai és hanukai hétvégék megtartása, fontos volt a közösség múltjának megőrzése, a Vészkorszakban történtek feledésbe merülése elleni oktatási tevékenység kiszélesítése az egész régióban. A Magyar Zsidó Múzeummal és Levéltárral együttműködve megújított Schnitzer Ármin Mikromúzeum, a Spitzer Béla Kiskönyvtár égisze alatt megjelentetett könyvek, kiadványok, a Machar online oktatási program, a virtuális közösségi megjelenések mind a fenti célokat szolgálták – sikerrel. ◀

Forrás: www.mazsike.hu

A fény csodája Komáromban

AKomáromi Zsidó Hitközség idén online tartotta hanukai ünnepségét december 14-én. A Zoom felületén közel ötvenen csatlakoztak hozzánk: Dunaszerdahelyről, Kassáról, Budapestről, Győről, Ashkelonból, Jeruzsálemből, Beer Sheváról és Zürichből. **Paszternák András**, az Ajvé, hétfői klubok házigazdájának bevezetője után **Paszternák Tamás** programkoordinátor köszöntötte a megjelenteket.

A hanukia lángjait **Rudas Dániel**, a budapesti Dohány utcai zsinagóga főkantor gyújtotta meg. A fény ünnepének hagyományairól, a mai kornak szóló üzeneteiről **Kardos Péter** budapesti főrabbi, **Daniel Mayer** volt prágai rabbi Izraelből, majd **Schönberger András** pécsi főrabbi szólt.

A rendezvény második részében a városunkból, a régióból és a nagyvilág távolabbi szegleteiből bejelentkezettek megosztották ünnepi gondolataikat. ◀

PA

Felújított temető Párkányban

Avészkorszak utáni években Párkányban is megszűnt a zsidó hitélet, így a temető gazdátlan lett. Rendbetétele 1989 után kezdődött, amikor párkányi gimnazisták, ill. helybeli önkéntesek csoportjai fogtak hozzá az elburjázott bozót eltávolításához, a város pedig a közmunka-program keretében felvállalta a kaszálást. A temető feletti gondnokságot a Párkány és Vidéke Kulturális Társulás vette kezébe, aminek eredményeképpen megszűntek a méltatlan körülmények, a sírkert az évek során teljesen megújult. Leszármazottak, ú.m. a Frühauf és Renner család adományainak köszönhetően helyükre kerültek a ledölt síremlékek, és 2020 novemberében végre megújult a temető kőkerítése is. A fal alapja szigetelést kapott és mindkét olda-

lán felújításra került a málladozó vakolat. A felújítási munkálatokat Gulyás József, helyi építési vállalkozó cége végezte jutányos áron. Immáron méltó sírkert fogadja az érdeklődőket és a leszármazottakat, akik az utóbbi években egyre gyakrabban látogatják az ősök nyughelyét.

A neológ temető Schrank Salamon hitközségi elnöksége idején létesült 1893-ban. Benne 216 sírhely található, amelyekben több egykori jeles párkányi személyiség nyugszik, így például Wertner Mór történész, genealógus, Haar Adolf, Chevra Kadisha elnök, vagy a Schrank, Schiller, Frankl, Frühauf és Renner családok felmenői, akik a helyi iparosság, kereskedelem és értelmiség jeles képviselői voltak. ◀

-h-

Könyvsarok - Zsigmond Anna: A Tisztól a Hefer völgyéig (1927-1948)

Zsigmond Anna most megjelent kötete nem történelemtörténet: a 20. század első felének dokumentációja, amely egy kevésbé ismert korszak meglévő irodalmának néhány hiányosságát próbálja pótolni.

Számos, személyes élettörténetet dokumentáló, eddig nem publikált, elsődleges forrás alapján a magyar zsidók Palesztinához való viszonyáról tár fel eddig ismeretlen tényeket az 1920-as és 1930-as évekből, mégpedig úgy, hogy a nem történész, laikus közönségnek is élvezetes olvasmányélményt nyújt.

A könyv fejezetei lineárisan mutatják be a tragikus múlt egy szeletét. Nem volt könnyű feladat egy elfeledett múlt rekonstruálása apró emlékfoszlányokból. Mivel családi emlékek nem maradtak fent, a könyv az utódokkal történt hosszú beszélgetések eredménye, akik dokumentumokat, fotókat és magánleveleket bocsátottak a szerző rendelkezésére. Ezen források, valamint izraeli levéltári anya-

gok segítségével az ismeretlen múlt életre kel, bemutatva Palesztinában a mindennapok kihívásait, a gazdasági és politikai helyzetet, a kibucok életét és a letelepedés nehézségeit.

A cionista mozgalom és követői új élet építését tervezték, egy olyan új hazában, ahol megvalósul a társadalmi igazságosság és egyenlőségen alapuló társadalom. A véletlen műve, hogy a könyv szereplői - a szerző szüleit is beleértve - az ún. ötödik, utolsó alijacsoporttal (1929-1939) érkeztek Palesztinába, számos más kivándorlóval együtt, akik Pápa, Pécs, Miskolc, Gyöngyös, Debrecen, Eger, Sopron, Szombathely, Kőszeg és Budapest városokból érkeztek. Döntésük, hogy elhagyják családjukat, otthonukat és hazá-

jukat, a hazai munkanélküliség és a reménytelen helyzet következménye, amellyel a magyar zsidóellenes törvények és intézkedések miatt szembesültek.

A könyv röviden bemutatja a baloldali Hasomer Hatzair ifjúsági mozgalom magyarországi megalakulását is, a cionista szervezet belső életét és vitáit, országos szervezetségüket, továbbá Palesztina történelmi, politikai helyzetét a Brit mandátum (1922-1937) alatt.

A beilleszkedés nehézsége az idegen környezet és a politikai helyzet többeknek csalódást okozott, amely a fiatal alijázókat újabb drámai döntés meghozatalára készítette: többségük visszatért 1937-ben Magyarországra. A hazatérést követően azonban a baráti kapcsolatok nem szűntek meg, ennek köszönhetően maradtak fent a közös múlt dokumentumai.

Ezt a könyvet emlékünek szenteljük. ◀

A Jaffa Kiadó új könyvei

Németh Luca kommunikációs vezetővel beszélgettünk

A Jaffa Kiadó 2004-ben alapult, és másfél évtized alatt nemcsak a tíz legfontosabb magyar könyvkiadó egyikévé vált, hanem számos területen – sport, életmód, táplálkozás, pszichológia – vállal úttörő szerepet kiadványaival.

Nyitott profilú könyvkiadóként kínálatában a szépirodalom és a tényirodalom egyaránt megtalálható. A szépirodalmi palettát olyan irodalmi különlegességek fémjelzik, mint Radnóti Miklósné Gyarmati Fanni Naplója vagy az elfeledett Kosztolányi Ádám-életmű kiadása, emellett 2017 óta a Jaffa Kiadó gondozza a Szabó Magda-életműsorozatot is, amelyben már számos, a hagyatékból előkerült kiadatlan szöveg is napvilágot látott. A magyar és nemzetközi kortárs szórakoztató irodalom megjelenése mellett a kiadó missziója a történelmi ismeretterjesztés is, ezt a célt szolgálja a legkiválóbb kortárs magyar történészek szerkesztette Modern Magyar Történelem sorozat, valamint Ablonczy Balázs vagy Ungváry Krisztián kötetei. A sporttal és táplálkozással foglalkozó kiadványai a ma-

gyar és nemzetközi szakirodalom legfrissebb eredményeit közvetítik, sokszínű pszichológiai témájú könyvei között megtaláljuk Csernus Imre műveit is.

Mely kiadványokat ajánlaná kínálatukból a Hitközségi Híradó hasábjain?

Legfrissebb könyveink közül különösen érdekes olvasmány lehet Sági György: Hiszen ti ismeritek című regénye, amely egy izgalmas Tóra-parafraízis az ősökötől örökölt sors kérdéseivel, Czingel Szilvia: A női test alakváltozatai című kötete pedig a női testkultúrával kapcsolatos századfordulós diskurzussal foglalkozik, részletesen bemutatva az első (és egyébként zsidó származású) magyar szépségkirálynő, Simon Böske életútját. De mindenképpen kiemelendők a Radnóti-életműhöz kapcsolódó kiadványok, akár olyan irodalomtörténeti szenzációk is, mint az Arckép szavak nélkül című kötet, amely először adja közre Radnóti féltettvérének, Erdélyi Ágnesnek a verseit és szépprózai műveit.

Változtak olvasási szokásaink a koronavírus járvány idején?

A könyvek, az elképzelt vagy éppen valós történetek szerepe kétségkívül felértékelődött, egyfajta eszképipizmust is jelentve a mindennapok bizonytalanságából. A tavaszi időszakban megnőtt az online rendelt könyvek száma, most, ősszel pedig azt tapasztaljuk, hogy az olvasókat nagyon érdeklik azok a könyvek, amelyek a jelen helyzettel, annak tanulságaival foglalkoznak, akár segítő szándékkal is – nem véletlenül vezet az eladási listákat dr. Csernus Imre nemrégiben megjelent, Főnix című könyve, amely a járványhelyzet pszichológiai kihívásaira reagál.

A szlovákiai és magyarországi érdeklődők hol tudják beszerezni a könyveket?

Kiadványaink minden nagyobb könyvesboltban, a Libri és a Lira bolthálózatban megtalálhatók, megrendelhetők a Bookline-on vagy a saját webshopunkból, a www.jaffa.hu oldalról. ◀

PT-PA

Keren Hayesod

Dr. Petrasovits Annával beszélgettünk

A Keren Hayesod Hungaria kuratóriumi tagja vagyok, a Női Divízió elnöke. Másfél évtizedes kapcsolat fűz a komáromi hitközséghez. Munkánk folytán éveig laktunk Ácson, s hamar felfedeztük magunknak a mintegy 10 km-re fekvő észak-komáromi közösség pezsgő életét.

Lenyűgöző volt látni, hogy mit teremtett ott a Paszternák család és egy maroknyi elszánt ember. Sok emlék összeköt minket, most csak a közös ácsi és komáromi Mártír megemlékezéseket, a Menetelés az életért programokat, a Strasshofi emlékutakat, a póstyéni Purimokat, a Jókai színházi esteket emelném ki.

Mivel foglalkozik a Keren Hayesod, melyek a legfontosabb célkitűzései?

A Keren Hayesod – Izrael Állam hivatalos adománygyűjtő szervezete, különleges jogi státusszal rendelkező kiemelt nemzeti intézménye. Célja adományok gyűjtése Izrael számára.

Az idén 100 éves szervezet felbecsülhetetlen szerepet játszott Izrael Állam anyagi alapjainak összegyűjtésében, évtizedekkel azelőtt, hogy az álomból valóság lett.

Égész városok és települések infrastruktúrájának, termelési, szociális és kulturális intézményeinek finanszírozását biztosította a világ zsidóságának adományaiból. Számos nemzeti intézmény, pl. az EL AL Légitársaság, az Izraeli Elektromos Művek, a Héber Egyetem vagy az Izraeli Filharmonikus Zenekar a Keren Hayesodnak köszönheti létrejöttét. Fontos kiemelni, hogy mind nagyobb arányban vesznek részt keresztények is az adományozásban.

A Keren Hayesod által összegyűjtött pénz egy része az Izrael földrajzi és társadalmi periferiáján élőket, különösen a hátrányos helyzetű fiatalokat, öregeket, bevándorlókat, a család nélkül Izraelben élő, leszerelt magányos katonákat, valamint az aliyát és az új olékat segíti. Másik része visszakerül

a diaszpórához, különféle projektekre, legelső sorban is a Nahal és a MASA programot emelném ki.

Stratégiai partnerünk, a Jewish Agency (Zsidó Ügynökség, héberül Szochnut), amely a Keren Hayesod által összegyűjtött pénz felhasználásáért felelős. Jelenleg szervezetünk több mint 40 országban végtelem adománygyűjtést.

Mióta van jelen a szervezet Magyarországon? Miként jellemezhető az eddigi itteni működése?

A Keren Hayesod 2013 óta van jelen Magyarországon. A jelenlegi kuratórium idén vette át a munkát, hivatalosan a napokban történt meg a teljes átadás-átvétel. A Keren Hayesod az elmúlt években több, mint 210 millió Ft-ot gyűjtött össze. A részleteket közlelő nem ismerem, de tudom, hogy sokat dolgoztak.

Milyen célkitűzésekkel látott munkához az új hazai csapat?

Az új csapat első igazi kihívása megismertetni a Keren Hayesodot Magyarországon. Izraeli barátaink csodálkozva tapasztalták, hogy itthon kevesen tudunk erről a száz éves emblematikus zsidó világszervezetről. Szedő Miklós elnök úr által irányított munkánk során azonban ennél is nagyobb kihívással találtuk magunkat szembe. Azzal, hogy sok emberben hamis Izrael kép él, amely nehezen és lassan változtatható meg. Az egyik hozzáállás az, hogy „mit kapok, mit kapok?“, hogy „Izrael sokkal gazdagabb, sok pénzt kap Amerikától, tejjel-mézzel folyó Kánaán, mi szegények vagyunk, nehogy már mi adakozunk?! stb.” A másik sarkos véleményem mintha a nyugati BDS (Bojkott, Dezinvesztment, Szankciók) propaganda hazai visszhangja lenne.... El tudja képzelni, milyen nehéz mindkét esetben nyugodtnak maradni és higgadtan érvelni? Van viszont egy folyamatosan bővülő érdeklődő és adományozó kör, akik eljárnak rendezvényeinkre, részt vesznek az adománygyűjtés

tő kampányainkban. Munkánk során a személyes kapcsolatokra törekszünk, érdekes rendezvényeket, pódiumbeszéléseket szervezünk. Szeretnénk Izrael ügye mellé állítani szimpatizánsainkat. Megértetni azt, hogy nekünk igenis fontos Izrael Állam léte, ereje, jövője, s ha adakozunk, azt úgy is felfoghatjuk, mint egyfajta életbiztosítást! Célkitűzésünk értékalapú, az adományozás is az. Optimisták vagyunk. Alakulnak a dolgok. A Keren Hayesodon belül létezik egy Női Divízió (férfi támogatóink is vannak), amit itthon is megalapítottunk, a munkánk sokrétű.

Konkrét gyűjtési céljaink az öregotthonok, a Net@ program, az aliyázott, a katonai szolgálatból leszerelt, magányos, család nélküli katonák társadalmi integrációja. Ezt a problémát magyar szemszögből mélyebben ismerjük. A Női Divízió meghirdette a „Fogadjunk örökbe egy magányos katonát!“, amire a gyűjtés jelenleg is folyik.

Szeretném kiemelni a Sdot Yam kibucban lévő Szenes Hanna Emlékközpont továbbfejlesztését, amihez nem csak magán-személyek, hanem cégek, szervezetek adakozása is szükséges. A járvány elmúltával célunk, hogy rendszeresen találkozzunk a vidéki közösségekkel is, szervesen bekapcsoljuk őket a munkába.

Koronavírus idején mennyire értékelődik fel az adományozás szerepe?

Nagyon. Az adományozó részéről azért, mert nehéz időkben nagyobb micva ugyanaz az önkéntes munka, vagy pénz-adomány. Csak tisztelettel tudok ezekre az emberekre gondolni! Sajnos, mostanában a diaszpóra az egyes országokban nagyon komoly nehézségeket él át, ezért a Keren Hayesod központi vezetése bizonyos esetekben lehetővé teszi a helyi segítségnyújtást is.

Folytatás a 8. oldalon.

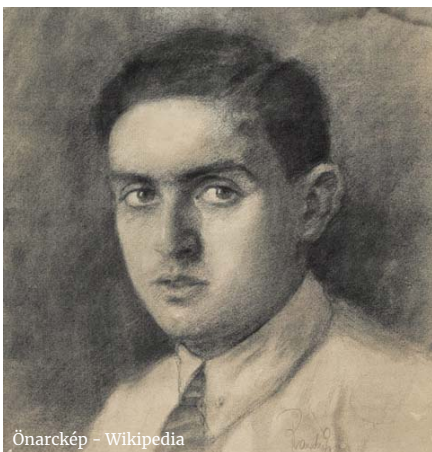
Rauscher György tárlata Dél-Komáromban

Interjú Számadó Emesével – 2. rész

A Klapka György Múzeum nem először mutat be képeket az alkotótól, miként forrt össze a múzeum neve és a Rauscher-hagyaték kezelése?

1996-ban rendeztük az első Rauscher-kiállítást. Néhány képet már korábban ajándékként megkaptunk, de a nagyobb részük Rauscher László 1997-ben bekövetkezett halála után hagyatékként került hozzánk. A Zsolt Bélát ábrázoló festményt az NKA támogatásával tudtuk meg hozzávásárolni. Így 10 eredeti festmény és 14 db 1930-ból származó reprodukció (ezek közül egyet tavaly tudtam megvenni) van a birtokunkban, s ezzel mi rendelkezünk a legnagyobb Rauscher-gyűjteménnyel.

Mindez komoly feladatot ró ránk. Egyrészt időnként elővesszük és bemutatjuk a gyűjtemény egészét (mint ahogy most tettük, halálának 90. évfordulóján), vagy csak néhány darabját (ahogy tavaly év elején tettük a magyar kultúra napjához kapcsolódó képzőművészeti kiállításunkon, amelyhez február végén, az idegenvezetők világnapján egy előadást is tartottam, Barangolás Rauscher György csodálatos világában címmel), illetve kölcsönadjuk különböző tárlatokra, így a szülővárosban, Dorogon többször volt kiállítás, volt Esztergomban, Észak-Komáromban a Duna Menti Múzeumban és a legutóbb a budapesti Kieselbach Galéria kérte el néhány képét, A Csábítás fegyvere. Divat, stílus és öltözködés száz év magyar festészetében című tárlatukhoz. Erre különösen büszke vagyok, hiszen rengetegen látták a kiállítást, a tárlathoz készült rendkívül színvonalas tanulmánykötetben szerepelnek a képek és a múzeum is.

Önarckép - Wikipedia

A koronavírus némileg felülírta a Rauscher-tárlattal kapcsolatos terveket. Mikortól, meddig tekinthető meg a kiállítás?

A kiállítás október 3-tól, 2021. február közepéig látogatható. Kiállításmegnyitót nem tudunk ugyan tartani, lehetőségeinkhez mérten próbáltuk híret vinni a tárlatnak.

Egy új kiadvány is megjelent Rauscher György munkásságával kapcsolatban. Mi mindenről olvashatunk ebben a katalógusban?

A 2019-ben megjelent katalógus a festő életét, művészetét és az ismert, illetve, ahogy arról már beszéltem, most felfedezett alkotásait mutatja be. Képei egy része közgyűjteményekben, más része magántulajdonban van. Számos festményről csak a Rauscher Lászlótól kapott albumból és Budapesten a Nemzeti Szalonban 1935-ben rendezett Hagyatéki kiállításon készült fotókról tudunk. Néhány képét pedig a katalógus írása közben találtam meg az interneten. Ezek nem azok az alkotások, amelyeket a nevét beírva kidob a kereső, hanem több száz folyóiratot kellett például átnézni hozzá. A véletlen is segítségemre volt annál a nyomtatnál, amelyet aztán aukción tudtam megvenni. A Jugend című folyóirat 1929. évfolyamának egy címlapképéről van szó. Ez a kép például eddig teljesen ismeretlen volt. Ugyanakkor, nem gondolom, hogy az összes képét ismerjük. Vannak szerencsés előkerülések, mint amikor néhány éve három képét megtalálták egy ház pincéjében vagy padlásán. Azonosítani tudtam ezeket, mivel a Rauscher Lászlótól kapott fotók között szerepeltek. Ilyen jellegű feladataink is vannak.

A Klapka György Múzeum sokat tett az utóbbi időben azért, hogy a dél- és észak-komáromi zsidóság emléke ne merüljön feledésbe. Kiállításokon, könyvben, emléktűrákon idézték fel az egykori közösség mindennapjait. Vannak további terveik ezen a területen?

Komárom történetének szerves részét képezi az itteni zsidóság élete és sorsa. Bár 2014-ben részletesen foglalkoztunk a holokauszt komáromi eseményeivel (ennek keretében túlélőkkel és áldozatokról ké-

szítettünk igen megrendítő interjúkat) az emlékkiállítás és a hozzá kapcsolódó katalógus keretében, távolról sem gondolom, hogy ezzel befejeztük volna a kutatást, az anyaggyűjtést. Így vagyunk ezzel egyébként minden történeti kiállításunkkal. Egyfajta figyelemfelhívónak tartjuk ezeket, hiszen a várostörténet olyan szegmenseivel foglalkoztunk és foglalkozunk, amelyek addig nem, vagy csak kevésbé kerültek előtérbe. A téma sajnos örökéletű, hiszen a másság iránti gyűlölet napjainknak is része. Hajlamosak vagyunk legyinteni, hogy régen volt, de ugyanakkor elfelejtjük, hogy akikkel megtörtént, azok – sajnos az idő előrehaladtával egyre inkább csak leszármazottaik – köztünk élnek és akik megtették, azok is. Több helyen tartottam erről előadást. Konferencián, általános és középiskolában egyaránt. Ezek az előadásokon általában a személyes sorokat emelem ki, hiszen a történeti adatokra sajnos sokan csak legyintenek, a diákok elalszanak rajta, de ha arról hallanak, hogy valaki hogyan élte túl a haláltáborokat, vagy valakinek az édesanyját hogyan gyilkolták meg nyilas suhancok a Dunánál, nos ez azért mindenkit mélyen megérint. Emellett nem lehet csak úgy elmenni. Egyébként életem legnehezebb időszak volt az erre a kiállításra való készülés. Hiszen minden lejegyzett történet egy szívbe markoló sorstragédia. Hálás vagyok a Hitközségnek a kapcsolatokért, hiszen sokakkal például a rendezvényeken ismerkedtem meg. Köszönet mindazoknak, akik felhívásomra Budapestről, Izraelel vagy akár Amerikából jelentkeztek. ◀

PASZTERNÁK
ANDRÁS

Kék-fehér hétköznapok

101. fejezet: „aludj el szépen kis Balázs”

(2012. november 18. – 19:45)

Alighogy hazaértem az első rakétás munkanapból – a megszokott gyalogos-buszos módon –, s leültem megírni a délután, kora este történéseinek krónikáját, felsüvített a sziréna. Ma másodszer. A vendégház biztonsági szobájában két afrikai és két cseh lakóval vállaltam tíz percre sorsközösséget. Ennyi időt kell bent tölteni a riasztástól számítva, ha nem jön egy újabb riadó. A tv-t bekapcsolva Tel-Aviv felhőkarcolóit láttuk, kiürülő utcákat, az autópályák kameráin keresztül a megtorpanó forgalmat. Váltás, már mutatták is a startoló légelhárító rakétát, és amint a Vaskupola lecsap a betolakodóra. Mindezt élőben, mintha egy mozifilmet néznénk, csak a célkereszt most a vásznon kívül, rajtunk van.

A Vaskupola ugyan elhárította a városra kilőtt rakétákat, de a le hulló törmelékek következtében kigyulladt egy autó Holonban.

Az egyetem weboldalán megjelent egy új rovat: “Ha szól a riasztó” – hirdeti a körbe-körbe járó villogó. Sok időt töltöttem a felsőoktatás padjait koptatva, de szerencsére ilyen üzenettel még nem találkoztam egy weblapon sem.

A nap történéseit, hogy hol, mennyi rakéta hullott Izrael szerte, nehéz lenne összefoglalni, erre nem is vállalkozhatom. Reggel óta lövik Ashkelont, Ashdodot, Ofakimot, Eshkolt, Shaar HaNegevét. Jutott rakéta Beer Shevara, ahol több más városhoz hasonlóan lakóövezetre esett a rakéta.

Az izraeli légierő folyamatos válaszcsepásokkal próbálta megállítani a támadásokat, lecsapva a Hamasz kommunikációs és parancsnoki hálózatára is. Izrael 80 teherautó humanitárius segélyt küldött a gázai civil lakosságnak.

Egész nap felröppenek hírek egy egyiptomi segítséggel létrejövő tűzszünetről, de percekben belül megérkezik a cáfolat is...

Iráni vádak szerint, a katarai uralkodó vitt ajándékba olyan órákat és tollakat a Hamasz vezetőinek gázai látogatása során, amelyek jeleket továbbíthattak izraeli műholdaknak, segítve a célzott támadásokat. Az esetleges szárazföldi beavatkozásra a hadsereg felkészült, politikai döntés még nem született. Dióhéjban ennyit, ha szükséges a Hadinaplóvá formálódott Posztdok Napló újabb bejegyzéssel jelentkezik...

(2012. november 18. – 23:30)

Az ember lefekvés előtt elmege pisilni, megmossa a fogát, elveszi a pizsijét, megkeresi a maciját (nem odahaza maradt Szlovákiában), s bebújik az egyre hűvösebb izraeli éjszakáktól óvó meleg takaró alá. Normális esetben, ilyenkor, rakéta-veszélyes időkben további teendők kerülnek fel, a még ma elvégzendő feladatok listájára. Be kell üzemelni egy kis lámpát, amely egész este ég majd, hogyha futni kell, ne kelljen a kapcsolót keresni. Egy másra kell stószolni a mobilokat, szemüveget, hogy egy karnyújtásra felkaphatók legyenek. Be kell készíteni a cipőt, papucsban mégis sokkal nehezebben fut a menekülő félálomban; az útlelélés és egyéb fontos aprósággal teletömött farmert. Ezek maradja-

nak meg, a többi pótolható, ki tudja mi jön be az ablakon riasztás után. Ki kell képezni egy szabad ösvényt az ajtóig, félretolva az “ideje volna már rendet rakni tárgyakat”. Ha hihetünk a statisztikáknak, a légiriadó alatti sérülések legtöbbször az óvóhelyre történő menekülés során keletkezik. Ha mindez megvan, meg kell keresni a fülhallgatót, amíg nem merül mély álmomba a posztdok, fél füllel fülelheti a szirénát, fél füllel a rádiót, ahol szintén figyelemztetnek az esetleges veszélyre.

A legfrissebb hírek szerint két robbanás hallatszott a késő esti órákban Eilatban, a rendőrség egyelőre nem akadt becsapódott rakéták nyomára.

Légiriadó volt 23:00 környékén Ashdodban, Eshkolban, Hof Ashkelonban, Kiriyat Malachiban és a környező településeken.

A Haaretz szerint több száz Izraelre, a mai napon Gázából kilőtt rakéta az övezeten belül hullott le.

Az esetleges, egyiptomi közvetítéssel kötendő tűzszünetről továbbra is ellentmondó hírek érkeznek. Mi mást írhatok a mai naphoz zárszóként, layla sheket, csendes éjszakát!

(2012. november 19. – 11:40)

Az ATV objektív, percről percre rovatát leszámítva szinte valamennyi nagyobb magyarországi hírportál vezető hírei közül kikerült a Felhőoszlop hadművelet. Köszönhető ez valószínű a hatodik napnak, a viszonylag csendes éjszakának.

Reggel óta ismét lövik Eshkolt, Ashkelont, Shaar HaNegevét, Ofakimot és a környező településeket. Persze ez már nem hír a vilgsajtónak, az elmúlt években sem volt az. Az izraeli légierő bombázta többek között a gázai stadiont, amit rakétakilövő állásként használtak. Jó lenne hinni, hogy ennyi volt, bár sajnos nem hiszem. Itt lebeg az esetleges tűzszünet híre ugyanúgy, mint a szárazföldi behatolásé.

(2012. november 19. – 17:55)

Dolgozunk, s talán ez a legjobb hír, amiről írhatok. Addig, amíg van oktatás az iskolákban, nyitva vannak az egyetemek, tartható és megélhető a helyzet. Délen már napok (van, ahol évek) óta nincs ez így, sajnos.

Megy a rádió a laborban, a zeneszámok alatt öt-tíz percenként megszólal egy hang: ceva adom mondja teljes nyugalommal, néha a zeneszám ütemére, hozzátéve az adott település nevét. Vörös riasztás, azaz légiriadó... Pár órát hallgatva, kezd olyan érzésem lenni, mint anno a vízállásjelentések követkekor. A huszadik “hajókaravánok találkozása tilos” mondatnál az ember odacsapott volna a készülékre. Itt most életeket menthetnek a ceva adommal kezdődő mondatok...

Eső helyett rakéták hullanak délen. Beer Sheván, Ashdodban, Ashkelonban, a környező kisebb városokban, moshavokban, kibucokban. Feladtam, hogy kövessem, mikor, merre mennyi.

Mindemellett egész nap ellentmondó hírek jönnek a tűzszüneti megállapodásról. Ki kérte, ki mit ajánl fel, mikortól, egy esetleg több lépcsőben... Békéért kiáltanak a nyugati világ politikusai, de a rakéták hangja elnyomja ezt mind az izraeli mind a gázai oldalon.

A légierő szintén folyamatos támadásban... ◀

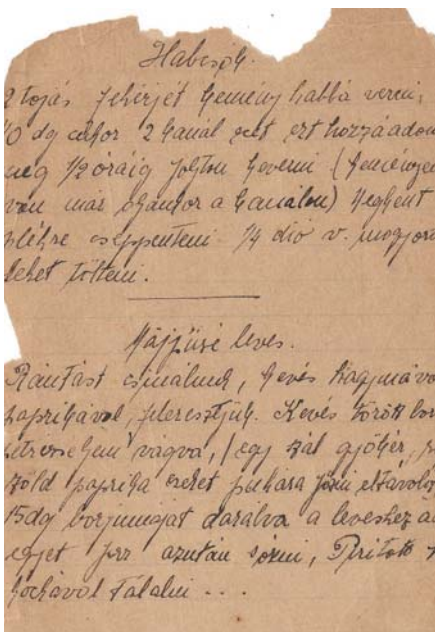
Folytatjuk.

DR. ORNA
MONDSCHIN

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből Régi receptek vonzereje

Löwinger Mancsi a nagynéném volt, a nagynéni, akivel soha nem találkoztam, mivel szüleit, testvéreiket és őt 1944-ben Auschwitzba deportálták, s onnan nem jöttek vissza. Löwinger Ferenc és Regina, a nagyszüleim, akiket szintén nem ismertem és velük Löwinger Béla és családja is elpusztultak. A családból megmaradt Löwinger Ilona (Baba), aki 1937-ben kivándorolt Palesztinába, Löwinger Zoltán, akinek a felesége és a kislánya nem jöttek vissza és Flesch (Löwinger) Olga (később Grosz), aki az én édesanyám volt.

Mancsi (Margit) szeretett sütni-főzni, amellett, hogy zongoratanár volt. A húga Baba, Palesztinában élt, az elején nehéz volt megszoknia az új országot, vágyott

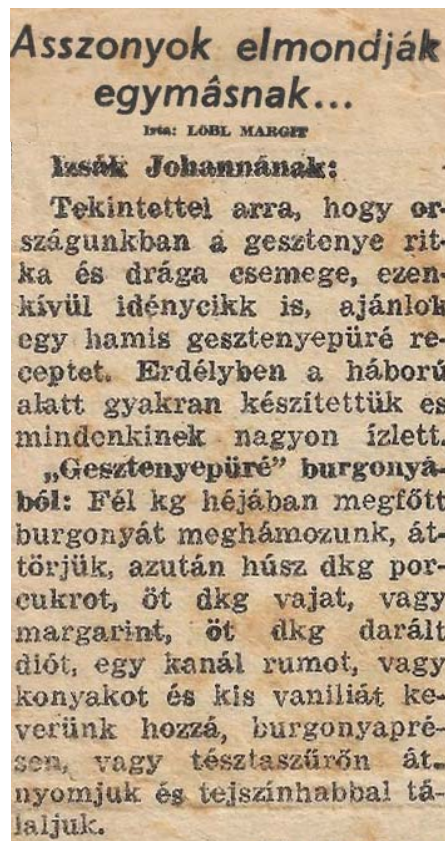
az otthoni ételekre. Mancsi minden egyes levélhez csatolt egy-két receptet. Később Baba mesélte, hogy nem használta ezeket, de szépen féltette. Nagyon szerényen éltek, a kemény munkanap után senkinek sem volt kedve, akarata beszerezni a költséges hozzávalókat. Mikor mi 1957-ben Izraelba érkeztünk, a nagy boríték az összes recepttel hozzánk került.

Azonkívül anyám, a deportálás előtt, az unokatestvérénel, aki családjával a budapesti gettóban bujkált és megmenekült, hagyott egy kézzel írt szakácskönyvet. Ez a könyv is velünk jött Izraelbe. A két recept gyűjtemény bizonyítja, hogy mennyire fontos volt a régi világban megőrizni a szeretett recepteket és továbbadni a következő generációnak.

A tegnapi komáromi Zoom-klubban felidéződtek a régi emlékek. Az új bevándorlók, mikor Izraelba érkeztek, be akartak illeszkedni és meg szeretnék volna ismerni az országot, a helyi szokásokat, de

a nyelvtudás hiánya miatt, nagyon örültek, hogy magyar nyelvű újságot lehet kapni. Az Új Kelet majdnem minden házban megtalálható volt, fontos szerepe volt a beilleszkedésben. Az egyik legkedveltebb rovat Löbl Margité volt, amely recepteket és praktikus tanácsokat tartalmazott. A háziasszonyok lelkesen megosztották receptjeiket egymással, próbálták az otthonról hozottakat a helyi viszonyokhoz alkalmazkodva megváltoztatni. Például akkoriban itt nem lehetett cseresznyét vagy meggyet kapni, a receptekben helyettesítették más gyümölcscsel, a vaj helyett margarint kezdték használni.

A régi recepteket szeretném feléleszteni, hogy a kedves Olvasóim is megőrizték, továbbadják ezeket. Tanuljunk együtt a hatvanas-hetvenes évek szerepével írt tanácsaiból! ◀

Folytatás az 5. oldalról.

Nem szeretnék túl drámai képet festeni a jelenlegi izraeli szociális problémák nagyságrendjéről. De gondolják el, hogy ez a kis ország a normál életfunkciói mellett folyamatos honvédelemben van, s közben szünet nélkül érkeznek az új bevándorlók! A Covid-19 pedig ugyanúgy frusztrál és szedi áldozatait, mint bárhol máshol. A bevándorlók nagy része szegény országokból érkezik és valószínűleg civilizációs sokkon megy keresztül. De tovább folyik a volt szovjet területekről is a bevándorlás. A járvány miatt a diaszpórából kevesebb adomány áramlik, pedig Izraelnek most sokkal többre lenne szüksége.

Azok, akik szívesen támogatnák a Keren Hayesodot, miként léphetnek kapcsolatba a szervezettel?

Irodánk az Izraeli Kulturális Intézetben van. Honlapunkon tájékozódhatnak a részletekről: www.kerenh.hu (e-mail: info@kerenh.hu; tel: +36203609262)

Videókon örökítettük meg ezévi rendezvényeinket, ebből is tájékozódhatnak.

A járvány elmúltával személyes találkozásokra van lehetőség, akár Budapesten, akár az adott közösség városában.

Számlaszámaink:

HUF 11705015-20001522-00000000;
IBAN HU39 1170 5015 2000 1522 0000 0000;
EUR:11763055 46395889 00000000;
IBAN HU19 1176 3055 4639 5889 0000 0000

A Komáromi Hitközség és vonzaskörzete minden tagjának jó egészséget, boldog családi együttélést és sikeres közösségi életet kívánok! Hag szameah! ◀

PA-PT

Cena židovskej komunity 2020: ŽNO v Komárne – príhovor Pétera Róberta

V živote Židovskej náboženskej obce v Komárne, založenej v roku 1791, ktorá s výnimkou obdobia holokaustu pôsobila bez prerušenia aj v období totality, začala v roku 1996 nová kapitola.

V tomto roku dvaja stredoškólači, Tamás a András, začali za aktívnej pomoci svojich rodičov, vedenia, spolupracovníkov a členov obce premýšľať nad tým, čo charakterizovalo komárňanskú židovskú obec po spoločenských zmenách v roku 1989. Počnúc rokom 1996 pravidelne vítajú svojich návštevníkov v Klub šalom a v tomto roku začínajú vydávať periodikum kile, dvojjazyčného Spravodajcu, ktorý vychádza už 294 mesiacov.

Počas posledných 24 rokov sa budova Menházu, postavená v roku 1896, ktorá pôvodne slúžila ako chudobinec, stala skutočným židovským kultúrnym a komunitným centrom. Vďaka projektom dotovaným z domácich a zahraničných zdrojov, sponzorom a donáciami neboli zrekonštruované len steny, synagóga a komunitné priestory, ale uskutočnil sa aj rad koncertov, výstav, literárnych posedení, slobodných univerzít,

konferencií, vzdelávaní pre pedagógov, dní otvorených dverí, zážitkových víkendov, stretnutí mládeže a svetového židovstva, ktorými táto obec pri sútoku Dunaja a Váhu prispela k zachovaniu židovstva, našich tradícií a našej kultúry.

Komunita v roku 2000 vyhlásila svoj program Chalon – Okno, v rámci ktorého otvorila dvere Menházu dokorán pred príslušníkmi iných náboženstiev, ktorí sa zaujímajú o našu vieru. Vďaka podujatiam organizovaným pri príležitosti Komárňanských dní a Európskeho dňa židovskej kultúry mohlo mnohatisíc účastníkov pro-

stredníctvom hudby, literatúry a umenia nazrieť do nášho každodenného života.

Okrem rozprúdenia kultúrneho života bolo dôležité aj zachovávanie tradícií, osláviť Vysoké sviatky, šábés a Chanuku, bolo dôležité zachovať históriu obce, rozšírenie vzdelávacích aktivít zameraných na udalosti holokaustu na celý región. Mikromúzeum Ármina Schnitzera zrekonštruované v spolupráci s Maďarským židovským múzeom a archívom, knižky a publikácie vydávané pod záštitou Knižnice Bélu Spitzera, online vzdelávací program Machar i virtuálne komunitné aktivity – toto všetko slúži vyššie uvedeným cieľom. Úspešne. ◀

Zdroj: www.mazsike.hu

Pokračovanie zo strany 3.

Príjemné sú večery strávené so starými kamarátmi – rozprávame sa, veľa sa smejeme, spomínáme. To všetko je pekné a dobré, ale po takých desiatich dňoch už začínam pociťovať, že stačilo, srdce ma ťahá domov. My, emigranti, vystažovalci, akoby sme navždy zostali stáť na moste. Keď sme na jednej strane, túžime byť na druhej, a opačne. Srdce však vraví, že náš domov je tam, kde je naša rodina a naše deti. Rodina ma vždy podporuje, keď chcem navštíviť Komárno, tešia sa spolu so mnou z dobrých správ, súcítia, keď sa tam stane niečo smutné.

Tvoje deti sú už dospelé. Zvykol si im rozprávať príbeh vášho vystažovania?

Áno, moje deti sú už dospelé, vyslúžili vojaci, vážne a rozvážne osobnosti. Detstvo je tu krátke. Veľa obetovali pre štát, sú na to hrdé, sú skutočnými sabre. Obe už žijú vlastný život, veľmi ich zaujíma história našej rodiny. Veľmi sa mi páči, že na strednej škole je povinné skúmanie a spracovanie rodokmeňa. Robia rozhovory so žijúcimi členmi rodiny, spomínajú na zosnulých. U nás bola osobitnou kapitolou moja alija. Pri príležitosti výročí každoročne zapalujeme sviečky.

Na dnes asi toľko, ďakujem za príležitosť, že som mohol porozprávať príbeh jedného z najdôležitejších osudových rozhodnutí môjho života. Každému milému čitateľovi želim len to najlepšie, hlavne veľa zdravia. ◀

Zázrak svetiel v Komárne

Židovská náboženská obec v Komárne oslávila v tomto roku Chanuku online dňa 14. decembra. Pomocou aplikácie zoom sa k nám pripojilo takmer päťdesiat účastníkov z Dunajskej Stredy, Košíc, Budapešti, Gyóru, Ashkelonu, Jeruzalema, Beer Shevy a Zürichu. Po úvodných slovách hostiteľa klubu Ajvé pondelok! prítomných pozdravil programový koordinátor **Tamás Paszternák**.

Plamienky Chanuky zapálil hlavný kantor synagógy na Ulici Dohány **Dániel Rudas**. O tradíciách spojených so sviatkom svetiel a odkaze Chanuky pre súčasnosť hovoril budapeštiansky hlavný rabín **Péter Kardos**, bývalý pražský rabín **Daniel Mayer** z Izraela a péčsky hlavný rabín **András Schönberger**.

V druhej časti podujatia sa o svoje sviatočné myšlienky podelili účastníci osláv, ktorí sa k nám pridali z celého regiónu i z rôznych kútov sveta. ◀

Tridsať rokov v Izraeli

Rozhovor s Palim Holczerom

Deň 20. november 1990 v podstate začal v roku 1969, vtedy som po prvýkrát navštívil Izrael. Mal som vtedy 12 rokov a moja sestra Ági tam už pol roka žila. Už v tom čase na mňa celá krajina, prostredie a rodina urobili obrovský dojem.

Spoločenské zmeny v roku 1989 priniesli do môjho života obrovský zvrät. Prišiel čas slobody a v lete 1990 sme boli s mamkou pozvaní na rodinné bar micva, ktoré sme radi prijali. Už vtedy som okrem chodenia po obchodoch a posedávania na brehu mora cítil, že musím zmeniť svoj život. Bolo pre mňa dôležité, aby som svojim rodičom zabezpečil peknú starobu. Pravdu povediac, po veľkej eufórii som sa o svoju budúcnosť v Československu veľmi bál.

Do „veľkého neznáma“ si sa vybral spolu s rodičmi. Bolo to ťažké rozhodnutie?

Po návrate si celá rodina sadla, snažili sme sa zväziť všetky pre a proti a aliya vyhrala. Bolo to ťažké rozhodnutie najmä pre mojich rodičov, ale nakoniec privoliili. Odštartovali sme proces, a už sa to nedalo zastaviť – a ani sme nechceli.

Mal som deväť rokov, keď sa malí i veľkí z našej komunity zhromaždili, aby sa s vami rozlúčili. Pamätám sa, na stene bola prilepená malá izraelská vlajka, ujo Strasszer hral na harmonike, sála bola nabitá na prasknutie. Potom sme prešli do synagógy a tvoj otec sa poslednýkrát postavil k omeu, aby odriekal predmodlitbu v Menháze. Plakal aj on, aj mnoho ďalších členov komunity. Ako dieťa som si význam týchto dojímavých chvíľ ani neuvedomoval. Pamätáš sa na toto popoludnie?

Pamätám sa na to, ako by to bolo dnes. Takéto sa udeje len raz za život. Jednou z najočividnejších vecí bolo, že drevené okenice neboli zavreté. Počas mnohých rokov, aj pri bar micva, totiž zavreté zostávali. Nemuseli sme prichádzať po jednom, báť sa, že nás niekto uvidí a udá. Československú zástavu som vložil preto, lebo nikdy nezabudnem odkiaľ pochádzam, a izraelskú preto, lebo je naším (židovským) symbolom, zástavou našej domoviny. Pamätám sa, otec sa k omeu – tam, kde stál toľkokrát po ujovi Lacovi Guttmanovi – postavil so slzami v očiach.

Vždy sa veľmi rád modlil, dával... a to všetko tak skromne. Takáto rozlúčka bola pre nás veľkou ctou, a urobila na nás veľký dojem. Naše myšlienky, samozrejme, už patrili tomu neznámemu, čo nás čakalo... „ako to všetko bude?“

Vieš sa rozpomátať na moment, keď ste sa s Komárnom lúčili?

Prišiel deň aliye. Na letisko Ferihegy sme sa vybrali na poludnie. Otec a v malej dodávke S1203 uja Mišiho Hrabovského mamka a ja s Gáborom Marafkóm spred nášho domu. Na dlhú cestu sme sa vybrali s pozhnaním príbuzných, skutočných priateľov, dobrých susedov. Oko suché nezostalo. Po prechode hranicami bolo v aute krátky čas veľké ticho, ale dobrá nálada a nádej nám cestu rozveselila.

Môžem sa spýtať, ktoré boli tri najťažšie a tri najlepšie veci počas udomáčovania sa v novej vlasti?

Nuuuž, nie sú to ľahké otázky. Začnem hádam s najťažšími:

1. Jazyk – musím poznamenať, že v jazykoch nie som dobrý. V tom čase nebol ani len slovník. Po Ági mi zostal maďarsko-hebrejský slovník z roku 1956. Nezapudnem, Ďuri Guttman sa u mňa každý deň zastavil, učil ma, pomáhal mi vo všetkom. Nikdy sa mu nebudem vedieť dostatočne odvdáčiť.

2. Izraelská byrokracia – na každom kroku, na najvyššej úrovni. Slovom sa to dá len ťažko vyjadriť, možno sa to ani nedá. Upokojuje ma však, že tu mám v blízkosti Jeruzalem.

3. vojna – niekoľko dní po našom príchode začala prvá vojna v Perzskom zálive. Sadamovi Husseinovi vďačím za to, že som zažil niečo, o čom sa mi ani nesnívalo. Naživo som mohol vidieť, ako letia rakety Scud nad mojou hlavou, ako sa ozývajú prvé sirény. To všetko sa stalo súčasťou nášho života.

A teraz sú na rade tie príjemnejšie veci:

1. štúdiá a práca – po 18 mesiacoch som úspešne dokončil univerzitné štúdiá v

hebrejskom jazyku (čo som v našom skvelom Československu nemohol kvôli neúspešným prijímacím pohovorom; pravdou je, že ako rodinný príslušník emigranta, Maďar a na dôvažok Žid, to nebola najlepšia kombinácia) a mohol som vykonávať prácu na oddelení intenzívnej medicíny, ktorá bola blízka môjmu srdcu. Túto prácu som prestal vykonávať, keď moja mamka skonala na mojom oddelení.

2. Radosť mojich rodičov – k udomáčovaniu patrí život mojich rodičov, aby si našli domov v novej vlasti. Kým žili, rozprávali o tom s radosťou.

3. Môj súkromný život – v pomerne krátkom čase som spoznal obdivuhodnú ženu, s ktorou som sa oženil a s ktorou žijem napriek všetkým ťažkostiam šťastný život naplnený láskou.

Izrael má tisíc tvári. Vy ste si za svoj nový domov vybrali mesto Beer Ševa. Prečo ste si vybrali práve hlavné mesto Negeva?

Odpoveď je veľmi jednoduchá. Žili tu dve sestry mojej mamky a jej jediný brat, ujo Šaňo Brandl z Dunajskej Stredy, sa sem tiež presťahoval so svojím synom, mojím bratrancom.

Aký pocit je vracieť sa v súčasnosti do Komárna?

Milujem Komárno, milujem svoje rodinné mesto. Tu som doma. Návrat, hoci len na niekoľko hodín, ma naplňuje šťastím. Mám rád júnové stretnutia – vtedy sa stretávame aj s Ági.

Pokračovanie na strane 4.

Komunitná mozaika

– fotografie z minulosti našej obce –

► 30. január 2011 – Program bol zahájený na Nádvorí Európy, ktoré predstavuje rozličné stavebné štýly a kde na jedinej starej budove na stene bývalej prvej synagógy sme odhalili pamätnú tabuľu. Tento pamätník v štyroch jazykoch je štvrtým v nedávno začatom seriály pamätníkov. Pamätná tabuľa je na ortodoxnej synagóge, na Menháze, a na neológiekej synagóge a od teraz aj na stene bývalej starej synagógy nájdeme texty napísané v slovenčine, maďarčine, angličtine a hebrejčine. Prítomných pozdravil koordinátor programov ŽNO Tamás Paszternák. Predseda ŽNO v Komárne Anton Pasternák predstavil históriu synagógy a význam pamätného dňa v slovenčine a v maďarčine. Budapeštiansky rabín Tamás Veró upozornil na dôležitosť spomínania a na prítomnosť a úlohu 220 ročnej židovskej komunity...

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia! Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia
IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno
alebo
IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Nástenka

krátke správy

Vydávanie Spravodajcu, Klub šalom a ŽNO v Komárne podporili anonymní darcovia. Ďakujeme!

Knižnica Bélu Spitzera je bohatšia o nové publikácie, veríme, že aj tu budeme môcť čoskoro opäť privítať našich čitateľov.

Pri príležitosti sviatku Chanuka sme každému záujemcovi dodali sviatočné sviečky bezodplatne, zdarma.

V mesiaci december sa Židovská náboženská obec v Komárne zapojila do starostlivosti o bezdomovcov mesta. V rámci programu koordinovaného Zoltánom Kollárom naša obec uhradila cenu teplého jedla, rozdaneho odkázaným občanom.

Do fotosúťaže na tému Chanuky, vyhlásenej ŽNO v Komárne a zsblog.hu, prišlo mnoho fotografií z Maďarska, Slovenska, Česka a rôznych kútov sveta. O výsledkoch súťaže sa dočítate vo februárovom čísle našich novín.

Touto cestou žiadame členov našej obce, aby členský príspevok na rok 2021 uhradili bankovým prevodom, poštovou poukážkou, alebo osobne na sekretariáte. Výška členského sa nemení. Radi privítame aj vaše dary na podporu obce!

Žiadame príbuzných tých, ktorí sú pochovaní na komárňanskom židovskom cintoríne, aby tohtoročný príspevok na starostlivosť o cintorín zaplatili podľa možností ešte pred začatím jarých prác. Výška príspevku sa nemení: 10 EUR/hrob, v prípade dvojitych hrobov: 17 EUR/hrob.

Spravodaj – mesačník ŽNO v Komárne, **založený** v roku 5756. (1996), **šéfredaktor**: Tamás Paszternák (tamas.paszternak@menhaz.sk), András Paszternák (andras.paszternak@menhaz.sk), **spolupracovníci**: Judit Haas, Mgr. Ferenc Piczek, **grafická úprava**: Richard Saláth, **jazyková korektúra**: Zsuzsanna Paszternákné Kertész (Komárno), Katarína Potoková (Nitra), tlač: Nec-arte Kft., Komárno, **adresa ŽNO**: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel.:/fax: 00421/35/7725-355. **Regisračné číslo**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Periodikum je nepredajné.

SPRAVODAJCA

JANUÁR 2021 – KISLEV–TEVET 5781.

MESAČNÍK ŽNO V KOMÁRNE

XIX. REG. ROČNÍK 1. ČÍSLO, 296. ČÍSLO

V máji vychádza 300. číslo

Myšlienky redaktora

ANDRÁS PASZTERNÁK

Pred Chanukou sme dostali prekvapujúcu a príjemnú správu. Maďarský židovský kultúrny spolok (MAZSI-KE) ocenil prácu našej komunity. Spomedzi

cién, odovzdávaných pri príležitosti sviatku, dostala komárňanská obec Cenu židovskej komunity. Ceny sa v dôsledku pandémie odovzdávali online. Po príhovorech v synagóge na Ulici Dohány nasledovalo zapálenie sviečok, slávnostné prejavy a krátke rozhovory s ocenenými. O práci a zásluhách Židovskej náboženskej obce v Komárne hovoril Péter Róbert (pozri na 3. strane novín), v mene kile sa poďakoval András Paszternák, ktorý v rozhovore poskytnutom novinárovi Jánosovi Désimu porozprával o histórii a súčasnosti Menházu. Toto uznanie patrí každému, kto počas uplynulých dvadsiatich štyroch rokov vykonával niečo v záujme zachovania komárňanskej obce, prišiel do nášho mesta vyučovať, modliť sa, hudbou a literárnymi dielami zachovával naše tradície, udržiaval a odovzdával židovskú kultúru nasledujúcim generáciám. V týchto ťažkých časoch, keď sa v podstate musíme opäť učiť všetkému, čo sme si počas uplynulých desaťročí o budovaní komunity mysleli, nám táto cena dodáva obrovskú silu. Vďaka Maďarskému židovskému kultúrnemu spolku a každému, kto sa o udelenie tohto vyznamenania zaslúžil!

Komarno Menház – MAGYAR ZSIDÓ KÖZÖSSÉGÉRT DÍJ

► **Zdá sa to neuveriteľné, ale v máji dosahuje náš Spravodajca významný míľnik, vyjde jeho trojsté číslo. Pri tejto príležitosti by sme radi uverejnili príspevky našich čitateľov, ich spomienky, spájajúce sa s našim periodikom. Vaše články čakáme na adrese kile@menhaz.sk.**

Prichádza rok jubileí

Židovská náboženská obec v Komárne, fungujúca od roku 1791, oslavuje v roku 2021 okrúhle 230. výročie svojho založenia. Dúfame, že pandémia sa čoskoro skončí a toto významné výročie budeme môcť osláviť v Menháze. Teší nás, že po Podunajskom múzeu v Komárne vyhladal našu obec aj primátor mesta Béla Keszezh. Čoskoro sa bude môcť uskutočniť prvé rokovanie o spôsobe spoločnej oslavy. ◀

PT

Možnosť objednania macesov, macesovej múky a vína

Vaše objednávky na macesovú múku a víno pri príležitosti sviatku Pesach čakáme do **31. januára** na sekretariáte ŽNO v Komárna alebo na adrese kile@menhaz.sk. ◀

Ajvé, každý pondelok

Aj v decembri pokračoval náš nový program, ktorý sme odštartovali v novembri. Každý pondelok sa o 18. hodine stretávame na webe, aby sme hovorili o našich záležitostiach, spoločne sa aj trochu učili. Počas uplynulých týždňov sme sa venovali židovským webovým stránkam, ako aj vzťahom medzi tradíciami a vedou a hovorili sme aj o Izraeli.

Pridať sa k online klubu môžete na nasledujúcom linku:

<https://zoom.us/join/join?jTj0of-usrZMrGt25h7GdqINFcmlXMGpDpPKIP>

Každého záujemcu srdečne očakávame! ◀

PA